

Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote –
zariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja

PROGRAMOVÁ PONUKA NA AUGUST 2017



Neznáme farby svetových osobností
2. 8. – 3. 9. 2017

Výstava je výsledkom prioritného projektu Štátnej vedeckej knižnice v Prešove s názvom „Živé knihy (slovo – obraz – zvuk)“, v rámci ktorého mladý amatérsky výtvarník Jozef Fečo vytvoril sériu 13 portrétov svetových osobností, ktoré majú rómske korene.

Jozef Fečo je absolvent Strednej umeleckej školy v Prešove. Vyštudoval v odbore dizajn a tvarovanie dreva. Aktívne začal tvoriť v roku 2011. Prvým jeho dielom bola maľba Ježiša na plátne. Väčšinou maľoval temperou, vodovkami, venoval sa zátišiam. Neskôr prešiel na maľovanie na plátno, kde využíva temperu a akryl. V maľovaní portrétov pokračoval i v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove.

V rámci výstavy budú prostredníctvom trinástych portrétov prezentované osobnosti, ako Rosa Taikon, Elena Lacková, Esma Redžepova, Joaquin Cortes, Django Reinhardt, Elvis Presley, Freddie Prinze Chico, Charles Chaplin, Juscelino Kubitschek, Michael Caine, Rita Hayworth, Tony Gatlif a Yul Brynner.

Policajné symboly zo sveta. Zo zbierky Dr. Lászla Szilasa z Ostrihomu.
10. 8. – 31. 10. 2017

Vernisáž výstavy – 10. 8. 2017 o 15.00 hod.

Autorom výstavy je Lászlo Szilas z Ostrihomu, súkromný zberateľ, ktorý sa zbieraniu policajných symbolov venuje už 25 rokov. Vo svojej zbierke vlastní nášivky na rukávy, odznaky, čiapky, ocenenia, medaily, ale aj celé uniformy zo 127 štátov sveta. V jeho zbierke má zastúpené symboly a policajné uniformy nielen z Európy, ale aj exotických krajín, akými sú Thajsko, Nepál, Mexiko, Alžírsko, Omán, Peru, Thajsko, Oceánia, Holandské Antily či ostrov Tuvalu v Tichom oceáne. Najpočetnejšie sú zastúpené výložky na rukávoch, ktorých eviduje 1 353 kusov. Nasleduje 70 čiapok a vyše 40 rovnošiat. Jeho zbierka sa viaže k štátnej polícii, colnej správe, pohraničnej polícii a obecnej polícii.





„Malenkij robot“ (1945 - 1949). V zajatí sovietskych lágrov.

29. 6. – 31. 8. 2017

Autorom výstavy je Vladimír Lehotai z Uzovskej Panice, ktorý k téme realizoval rozsiahly výskum a osobne navštívil miesta bývalých zajateckých táborov na území dnešnej Ukrajiny. Koniec druhej svetovej vojny a príchod Červenej armády na územie dnešného Slovenska pre mnohých neznamenal oslobodenie. Sovietski vojaci odviekli civilných občanov nemeckého a maďarského pôvodu z územia Maďarska a z južnej časti Československa do Sovietskeho Zväzu na tzv. „malenkij robot“, t.j. na malú robotu. Týkalo sa to predovšetkým obcí a miest Veľký Blh, Uzovská Panica, Štrkovec, Včelince, Abovce, Hubovo, Lenka, Riečka, Kráľ a Tornaľa. Bola nariadená mobilizácia práceschopných mužov vo veku 17-45 rokov a žien vo veku 18-30 rokov. Vekový rozsah sa však nedodržiaval a do transportov sa dostali 16 – 17-ročné deti, starci, ale aj tehotné ženy. Bolo im povedané, že pôjdu do Miskolcana dva týždne odpratávať ruiny a onedlho sa vrátia domov. No mnohí sa už nikdy nevrátili. Boli odvečení na Ukrajinu, cestovali 17 dní v dobytčích vagónoch, bývali v barakoch, pracovali v uholných baniach. Hladovali. Niektorí po roku mohli prísť domov, iní tam pracovali dva roky. V roku 1949 boli aj poslední obyvatelia Gemera-Malohontu prepustení. Po návrate domov o pomeroch v lágroch nemohli hovoriť. Na ich osudy sa malo zabudnúť. Domov sa vrátili ľudské trosky, čo bolo dôkazom neľudských podmienok zajateckých táborov.

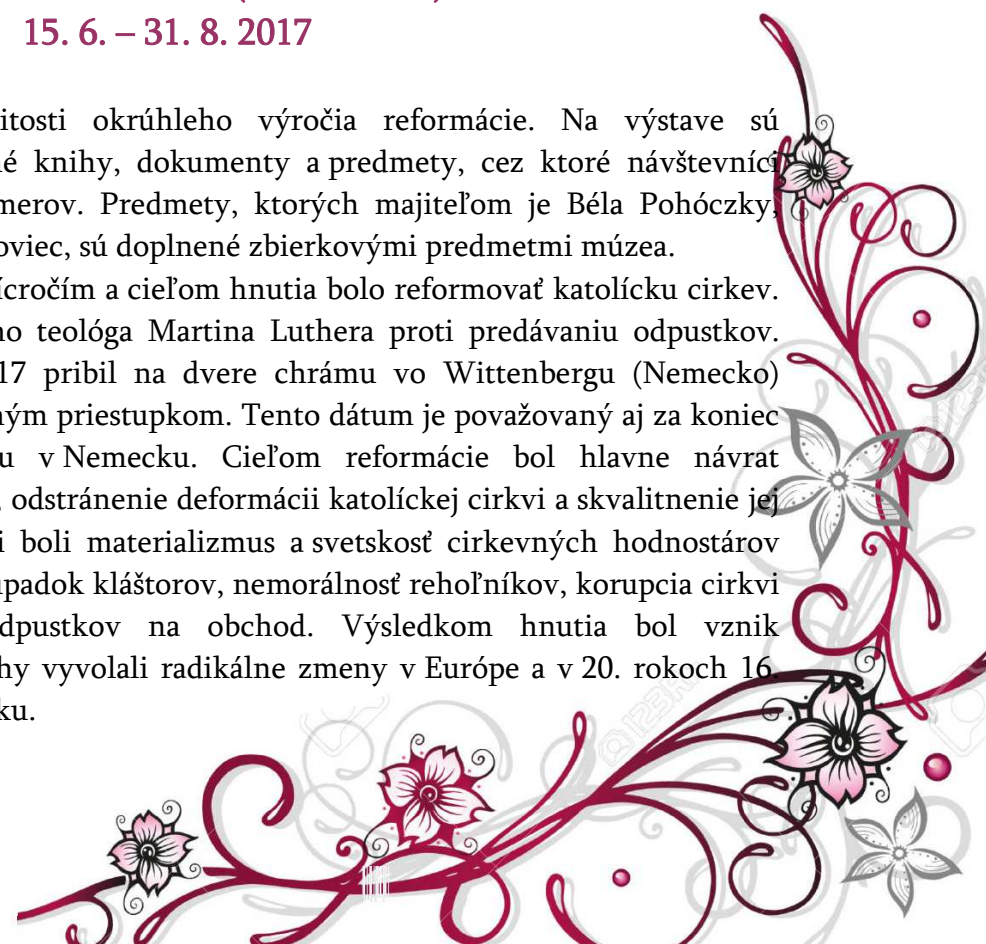
Prostredníctvom výstavy návštevníci získajú informácie o živote v lágroch a o osobných príbehoch niektorých účastníkov z okolia Rimavskej Soboty.

500 rokov reformácie (1517 – 2017)

15. 6. – 31. 8. 2017

Výstava vznikla pri príležitosti okrúhleho výročia reformácie. Na výstave sú prezentované historické cirkevné knihy, dokumenty a predmety, cez ktoré návštevníci nahliadnu do reformačných pomerov. Predmety, ktorých majiteľom je Béla Pohóczky, kňaz reformovanej cirkvi zo Širkoviec, sú doplnené zbierkovými predmetmi múzea.

Reformácia sa začala pred pol tisícročím a cieľom hnutia bolo reformovať katolícku cirkev. Začala sa vystúpením nemeckého teológa Martina Luthera proti predávaniu odpustkov. Martina Luther 31. októbra 1517 pribil na dvere chrámu vo Wittenbergu (Nemecko) svojich 95 výpovedí proti cirkevným priestupkom. Tento dátum je považovaný aj za koniec stredoveku a začiatok novoveku v Nemecku. Cieľom reformácie bol hlavne návrat k normatívnosti biblickej pravdy, odstránenie deformácii katolíckej cirkvi a skvalitnenie jej činnosti. Jej hlavnými príčinami boli materializmus a svetskosť cirkevných hodnostárov a pápežov, zápasy o investitúru, úpadok kláštorov, nemorálnosť rehoľníkov, korupcia cirkvi a predovšetkým zneužívanie odpustkov na obchod. Výsledkom hnutia bol vznik protestantizmu. Reformačné snahy vyvolali radikálne zmeny v Európe a v 20. rokoch 16. storočia boli rozšírené aj v Uhorsku.





PREDMET MESIACA AUGUST

JÚLIUS RUDNAY: MATERSTVO, olejomaľba na plátne, 1908 – 1911



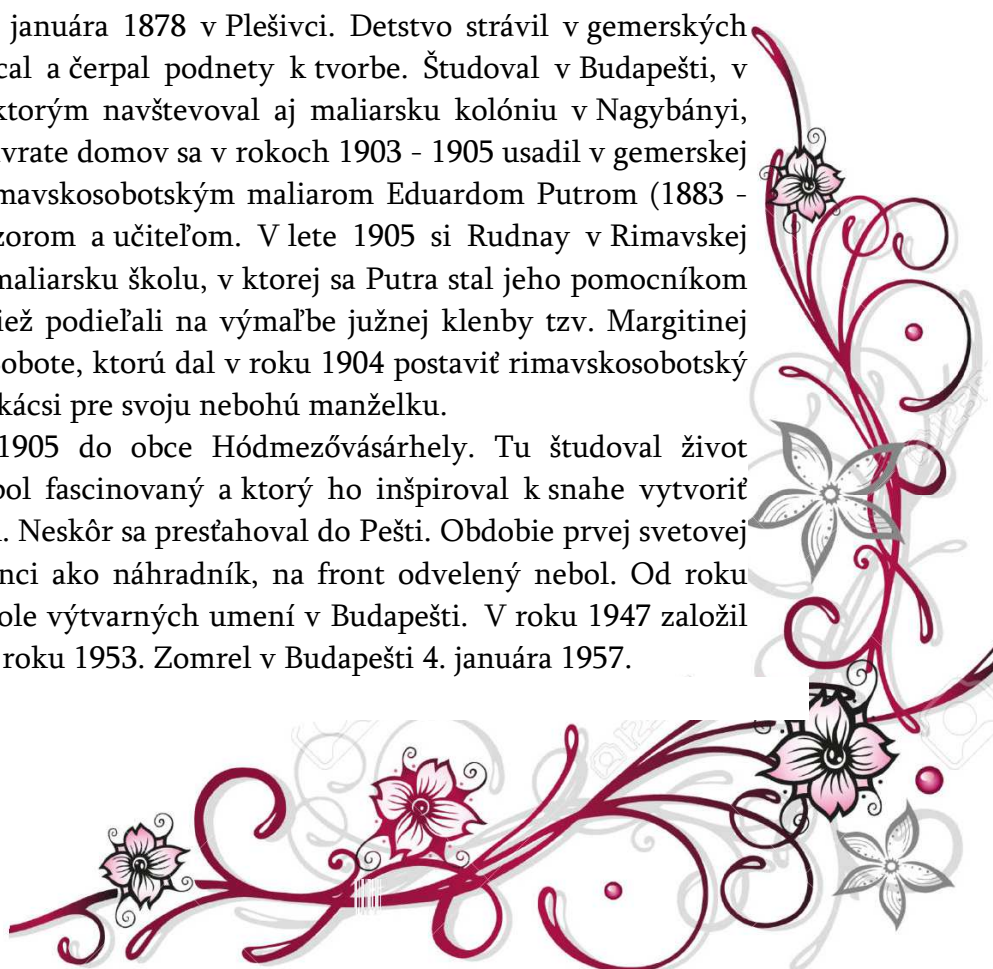
Obraz gemerského rodáka Júliusa Rudnaya zobrazuje dedinskú matku dojčiacu svoje dieťa, v zemitej farebnosti na tmavom pozadí. Námet, vyvážená kompozícia, kontrasty svetla a tieňa, ľahký a zároveň dôrazný rukopis vytvárajú harmonický celok, vďaka čomu sa toto dielo radí medzi najkrajšie v zbierke výtvarného umenia múzea.

Obraz *Materstvo* sa do múzea dostal v roku 1911, kedy nákupná komisia Štátnej uhorskej výtvarnej spoločnosti (Országos Magyar Képzőművészeti Társulat) zakúpila 5 výtvarných diel rôznych autorov a darovala ich oblastným múzeám. Jednotlivé diela prislúchali múzeám, ktoré sa nachádzali v mieste rodiska toho ktorého autora, prípade múzeu, ktoré sa k tomuto

rodisku nachádzalo najbližšie. A tak, keďže najbližšie k Plešivcu bolo múzeum v Rimavskej Sobote, Rudnayov obraz *Materstvo* sa dostal do zbierkového fondu múzea.

Július Rudnay sa narodil 9. januára 1878 v Plešivci. Detstvo strávil v gemerských obciach, kde sa aj neskôr rád vracal a čerpal podnety k tvorbe. Študoval v Budapešti, v Mníchove u Simona Hollósyho, s ktorým navštevoval aj maliarsku kolóniu v Nagybányi, a rok strávil štúdiom v Paríži. Po návrate domov sa v rokoch 1903 - 1905 usadil v gemerskej obci Hucín, kde sa stretával aj s rimavskosobotským maliarom Eduardom Putrom (1883 - 1915), pre ktorého bol veľkým vzorom a učiteľom. V lete 1905 si Rudnay v Rimavskej Sobote otvoril sezónnu súkromnú maliarsku školu, v ktorej sa Putra stal jeho pomocníkom a súčasne aj žiakom. Spoločne sa tiež podieľali na výmaľbe južnej klenby tzv. Margitinej kaplnky na cintoríne v Rimavskej Sobote, ktorú dal v roku 1904 postaviť rimavskosobotský právnik a statkár István Süteő-Munkácsi pre svoju nebohú manželku.

Rudnay z Hucína odišiel v roku 1905 do obce Hódmezővásárhely. Tu študoval život vidieckeho obyvateľstva, ktorým bol fascinovaný a ktorý ho inšpiroval k snahe vytvoriť v maľbe akýsi uhorský národný štýl. Neskôr sa presťahoval do Pešti. Obdobie prvej svetovej vojny (1914 - 1918) strávil v Lučenci ako náhradník, na front odvelený nebol. Od roku 1922 bol profesorom na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti. V roku 1947 založil umeleckú kolóniu v Baji, kde žil do roku 1953. Zomrel v Budapešti 4. januára 1957.





Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov Gemer a Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včeliniec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, ukážky cechovej a kameninovej výroby a historického nábytku, ukážky ľudového bývania a odievania, výrobkov remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare vurona obrieho, ktorý vyhynul v 17. storočí. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Expozícia Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Moderne koncipovaná expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Prostredníctvom trojrozmerných predmetov, fotografického materiálu i audiovizuálnych prezentácií sú okrem reálií protifašistického odboja naznačené i podmienky pre jeho formovanie a dôsledky vzniku Slovenského štátu, Viedenská arbitráž či nemecká okupácia.



GEMERSKO-MALOHONTSKÉ MÚZEUM V RIMAVSKEJ SOBOTE

prijíma
KULTÚRNE POUKAZY NA ROK 2017
sú platné do 18. novembra 2017

POZOR !!! Po tomto termíne sa už nedajú využiť!

Kultúrnym poukazom zaplatíte vstupné do múzea v hodnote | € = | KP
a môžete navštíviť stále expozície, aktuálne výstavy a podujatia

MÚZEUM JE OTVORENÉ AJ V SOBOTU A NEDEĽU (9:00 – 17:00)

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

Kontakt:

Gemersko-malohontské múzeum
Nám. M. Tompu 5, 979 01 Rimavská Sobota
tel.: 047/56 32 741, 56 32 730
fax: 047/56 32 730
e-mail: office@gmmuzeum.sk
Web: www.gmmuzeum.sk
Facebook: Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobota

Otváracie hodiny:

Pondelok – Piatok 8:00 – 16:00
Sobota – Nedeľa 9:00 – 17:00
(apríl – september)

Vstupné:

Dospelí – 2 €
Deti, študenti, dôchodcovia – 1 €
Deti do 6 rokov, ZŤP, vojnoví veteráni –
zdarma